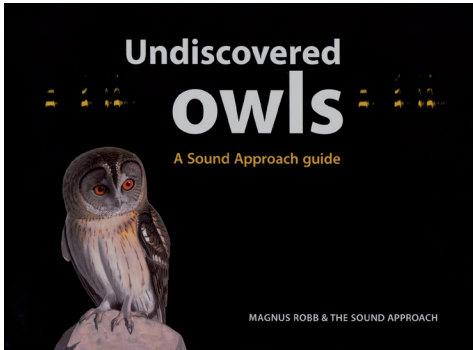

Magnus Robb & the Sound Approach. 2015. Undiscovered owls. A Sound Approach guide. 308 pp.

The Sound Approach to grupa ornitologów, której trzon tworzą trzy osoby: Arnoud van den Berg, Mark Constantine i główny autor książki Magnus Robb, których wspiera grono współpracowników. Recenzowana książka jest kolejnym wydawnictwem przygotowanym przez tę grupę, zainteresowaną przede wszystkim wokalizacją ptaków.

Miłośnicy i badacze sów otrzymują książkę, która musi zainteresować każdego, kto interesuje się tą grupą ptaków. Jej głównym celem jest szczegółowa charakterystyka

wokalizacji wszystkich gatunków sów zamieszkujących zachodnią Północną Palearktykę. Pod względem kompletności takich danych nic nie może się równać z tym opracowaniem. Wokalizacja każdego gatunku omówiona jest na wielu sonogramach, pokazujących bogactwo głosów sów, na przykładach konkretnych nagrań, których możemy posłuchać, bowiem integralną częścią książki są cztery płyty CD, zawierające po kilka lub kilkanaście nagrań różnych głosów dla każdego gatunku sowy (w tym także nagrania dokonane w Polsce).

Mocną stroną książki jest sposób jej napisania w formie niemalże beletrystycznej, gdzie oprócz bardzo fachowych omówień wokalizacji i szczegółów biologii i ekologii poszczególnych gatunków sów, są liczne impresje i wspomnienia autora związane ze spotkaniami tych ptaków w terenie.

Bodaj najbardziej kontrowersyjną stroną książki jest podejście do taksonomii sów. Każdy czytelnik ze zdziwieniem stwierdzi, że wyróżniono w niej aż 27 gatunków sów występujących w zachodniej Północnej Palearktyce i na przyległych terenach Płw. Arabskiego. We wprowadzeniu do książki autorzy stwierdzają, że zaprezentowana w książce taksonomia sów jest ich autorską propozycją, opartą na wiedzy uzyskanej w trakcie własnych badań terenowych, ale także na podstawie publikowanych badań. Zastrzegają się przy tym, że wyróżnianie gatunków jest często hipotetyczne i zapewne nieostateczne. Te wątpliwości nie powstrzymują jednak autorów od proponowania często daleko idących zmian w taksonomii sów. I tak autorzy wyróżniają 4 gatunki płomyków (*Tyto alba*, *T. gracilirostris*, *T. schmitzi* i *T. detorta*), 2 gatunki pójdzki (*Athene noctua*, *A. vidalii*), 4 gatunki syczków (*Otus scops*, *O. cypius*, *O. brucei* i *O. pamela*), 5 gatunków puchaczy (*B. bubo*, *B. ascalaphus*, *B. milesi*, *B. scandiacus* i *B. semenowi*), a także podział puszczyka uralskiego na dwa gatunki (*Strix uralensis* i *S. lapponica*). Przy wyróżnianiu gatunków brano pod uwagę przede wszystkim różnice w wokalizacji, tak ważne dla ptaków nocnych, ale także dane genetyczne (o ile istnieją), morfologiczne, zoogeograficzne i ekologiczne. Mimo to proponowana taksonomia sów musi budzić zastrzeżenia, gdyż w wielu przypadkach brak

jest przekonujących dowodów genetycznych na odrębność poszczególnych taksonów, a w niektórych przypadkach, nawet gdy wiemy, że różnica genetyczna wedle aktualnej wiedzy jest nieznaczna, autorzy i tak proponują wydzielenie gatunku. Przyszłe badania pokażą czy autorzy mieli rację.

Od strony edytorskiej książka jest bardzo atrakcyjnie wydana. Zawiera wiele fotografii wszystkich wyróżnianych taksonów, liczne ilustracje i mapki rozmieszczenia poszczególnych gatunków. Omówienie każdej grupy gatunków kończy się bardzo pogładowym porównaniem różnych typów wokalizacji spokrewnionych gatunków na jednej zbiorczej planszy.

W sumie książka jest bardzo oryginalnym dziełem zawierającym ogromną dawkę wiedzy o sowach, która będzie przydatna każdemu badaczowi i miłośnikowi sów.

Tadeusz Stawarczyk